

користуванні кредитами, диверсифікації джерел доходу та захисті коштів від інфляції. Ці навички дозволяють переходити від стратегії «виживання» до стратегії «добробуту», забезпечуючи можливість планувати великі життєві цілі та передавати фінансову культуру наступним поколінням. На макроекономічному рівні підвищення фінансової грамотності населення сприяє стабільності банківської системи, зростанню внутрішніх інвестицій та зниженню соціальної напруги.

Отже, фінансова грамотність є фундаментом національної безпеки України. Вона одночасно забезпечує захист громадян від фінансових ризиків і шахрайства та слугує основою стабільності економіки. Низький рівень знань молоді є сигналом для держави про необхідність системного впровадження фінансової освіти та активного залучення родин до цього процесу. Підвищення фінансової культури громадян у комплексі з цифровою компетентністю стає стратегічним інструментом забезпечення економічного суверенітету та сталого розвитку України у глобальних умовах.

Література

1. Безділь М. Б., Данилюк М. М., Дмитришин М. В. Формування шляхів підвищення фінансової грамотності молоді. Економіка та суспільство. 2025. Вип. 71. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5615/5552>
2. Офіційний сайт НБУ. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/ukrayinski-pidlitki-mayut-pochatkoviy-riven-finansovoyi-gramotnosti--doslidjennya-nbu>

УДК 336.76:330.34(477)

Ваник А.Р., здобувач освіти
Середа О.О., науковий керівник, к.е.н., доц.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Страховий ринок України є складовою фінансової системи, що забезпечує перерозподіл ризиків та захист економічних інтересів суб'єктів господарювання і населення. Його ефективне функціонування сприяє стабільності економічного середовища та підвищенню рівня соціального захисту громадян. Саме ці властивості роблять страхування важливим елементом фінансової інфраструктури держави.

Упродовж останніх років страховий ринок України зазнав суттєвих трансформацій. До 2022 року страховий ринок демонстрував стабільне

зростання попиту на страхові послуги, що було обумовлено економічною стабілізацією та підвищенням фінансової обізнаності населення [1]. Основними видами страхування були автостраховання (ОСЦПВ, КАСКО), страхування майна, добровільне медичне страхування та страхування життя. Сегмент non-life, тобто ризикового страхування, домінував завдяки високому попиту на короткострокові продукти та обов'язкове страхування для бізнесу і населення.

Проте з початком військових дій у 2022 році ринок зазнав серйозного спаду: зниження платоспроможності клієнтів та економічна нестабільність призвели до тимчасового зменшення обсягів страхових премій [2]. Одночасно змінилися пріоритети споживачів: зростає роль страхування майна, медичного та особистого страхування, а також з'явився новий сегмент — страхування воєнних ризиків. Така трансформація структури ринку свідчить про адаптацію страхової індустрії до нових економічних та соціальних умов. Розвиток страхового ринку супроводжується консолідацією: скорочення кількості малих компаній сприяє зміцненню фінансово стійких страховиків та підвищенню конкурентоспроможності.

Сучасні тенденції розвитку ринку пов'язані з цифровізацією фінансових послуг. FinTech та InsurTech стають ключовими драйверами трансформації: автоматизація процесів, впровадження мобільних додатків, онлайн-платформ та електронних полісів підвищує доступність страхових продуктів і покращує клієнтський досвід. В Україні вже функціонують платформи Finance.ua та Hotline Finance, що дозволяють швидко оформлювати страхові продукти, а страхові компанії впроваджують електронні поліси та дистанційну ідентифікацію клієнтів через застосунок «Дія». Впровадження новітніх страхових продуктів, таких як кіберстрахування, параметричне страхування, мікрострахування, страхування домашніх тварин та короткострокове страхування «за потребою», забезпечує більш гнучкий та персоналізований підхід до захисту від ризиків.

Водночас розвиток InsurTech в Україні стикається з низкою викликів: кіберризик, недостатній рівень цифрової грамотності населення та консерватизм частини страхових компаній. Проте ці обмеження не знижують потенціал для розвитку цифрових страхових послуг, оскільки цифровізація, державні ініціативи та зростання попиту на онлайн-послуги стимулюють подальші трансформації ринку.

Таким чином, страховий ринок України перебуває на етапі глибоких структурних змін, де поєднуються традиційні продукти з інноваційними та цифровими технологіями. Це дозволяє підвищити ефективність ринку, зміцнити його конкурентоспроможність і забезпечити адаптацію до сучасних економічних та соціальних викликів.

Література

1. Сидорчук І. Сучасний стан розвитку страхового ринку в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. Том 302(1). С. 130-133.
2. Чвертко Л., Вінницька О. (2025). Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах економічної невизначеності. Економічні горизонти. 2025. Вип. 3(32). С. 80–87.

УДК 336.1:343.352

Кирсенко А.С., здобувач освіти
Середа О.О., науковий керівник, к.е.н., доц.
Київський національний університет технологій та дизайну

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА БЮДЖЕТНУ БЕЗПЕКУ

Корупційні практики у фінансовій сфері України продовжують негативно впливати на ефективність управління державними ресурсами та фінансову стабільність. У період воєнного стану, коли бюджетні витрати значно зростають, будь-яке неефективне використання коштів може безпосередньо відобразитися на забезпеченні оборонних і соціальних потреб держави. За даними Transparency International Ukraine (2024), Україна посіла 104 місце зі 180 країн за Індексом сприйняття корупції, набравши 36 балів із 100, що демонструє поступ у боротьбі з корупцією, але не гарантує високого рівня довіри до державних інституцій [1].

Опитування НАЗК (2024) показує, що 91,4 % громадян вважають корупцію поширеним явищем, хоча лише 18,7 % стикалися з нею безпосередньо [2]. Такий розрив між сприйняттям і реальним досвідом свідчить про наявність певних покращень у контролі, водночас вказуючи на необхідність підвищення прозорості фінансових процесів. Корупційні ризики у фінансовій сфері проявляються насамперед у державних закупівлях, податковому адмініструванні та розподілі бюджетних коштів. За даними Prozorro та НАЗК, у 2023 році приблизно 6 % закупівель мали ознаки потенційного конфлікту інтересів, а у сфері податків зафіксовано понад 7,4 млрд грн порушень, третина з яких має ознаки корупційних схем. Значну увагу слід приділяти сфері оборонного фінансування, яка у 2024 році становила понад половину всіх бюджетних видатків і водночас демонструє високий рівень ризику зловживань.

У науковому вимірі мінімізація корупційних ризиків у фінансовій сфері можлива шляхом поєднання кількох взаємопов'язаних стратегій. Перш за все, цифровізація процесів управління бюджетними коштами через інструменти e-budget, e-data та e-procurement забезпечує прозорість, контроль у реальному часі та зниження людського фактору у прийнятті рішень. По-друге, посилення аналітичного потенціалу Рахункової палати та Держаудитслужби дозволяє